

รายงานการวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดิน บ้านห้วยหม้อ

หมู่ 5 ตำบลบ้านต๋อน อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

โดย โครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งเครือข่ายท้องถิ่นและหน่วยงานท้องถิ่นเพื่อการจัดการลุ่มน้ำอย่างยั่งยืน

และ คณะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มหาวิทยาลัยพะเยา

ที่ตั้ง

ที่ตั้งสัมพันธระดับตำบล

บ้านห้วยหม้อ ตั้งอยู่ในเขตตำบลบ้านต๋อน มีอาณาเขตติดต่อกับตำบลข้างเคียง ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลบ้านสาว

ทิศใต้ ติดกับ ตำบลแม่่นาเรือ

ทิศตะวันออก ติดกับ กว๊านพะเยา

ทิศตะวันตก ติดกับ เขื่อนเขาตุ้ม

ที่ตั้งสัมพันธระดับหมู่บ้าน

เมื่อพิจารณาอาณาเขตติดต่อดังกล่าว พบว่ามีหมู่บ้านที่ตั้งอยู่โดยรอบบ้านห้วยหม้อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดกับ บ้านเหล่า หมู่ 9

ทิศใต้ ติดกับ บ้านห้วยลึก หมู่ 6

ทิศตะวันออก ติดกับ บ้านบัว หมู่ 4

ทิศตะวันตก ติดกับ เขื่อนเขาตุ้ม

สภาพภูมิประเทศ

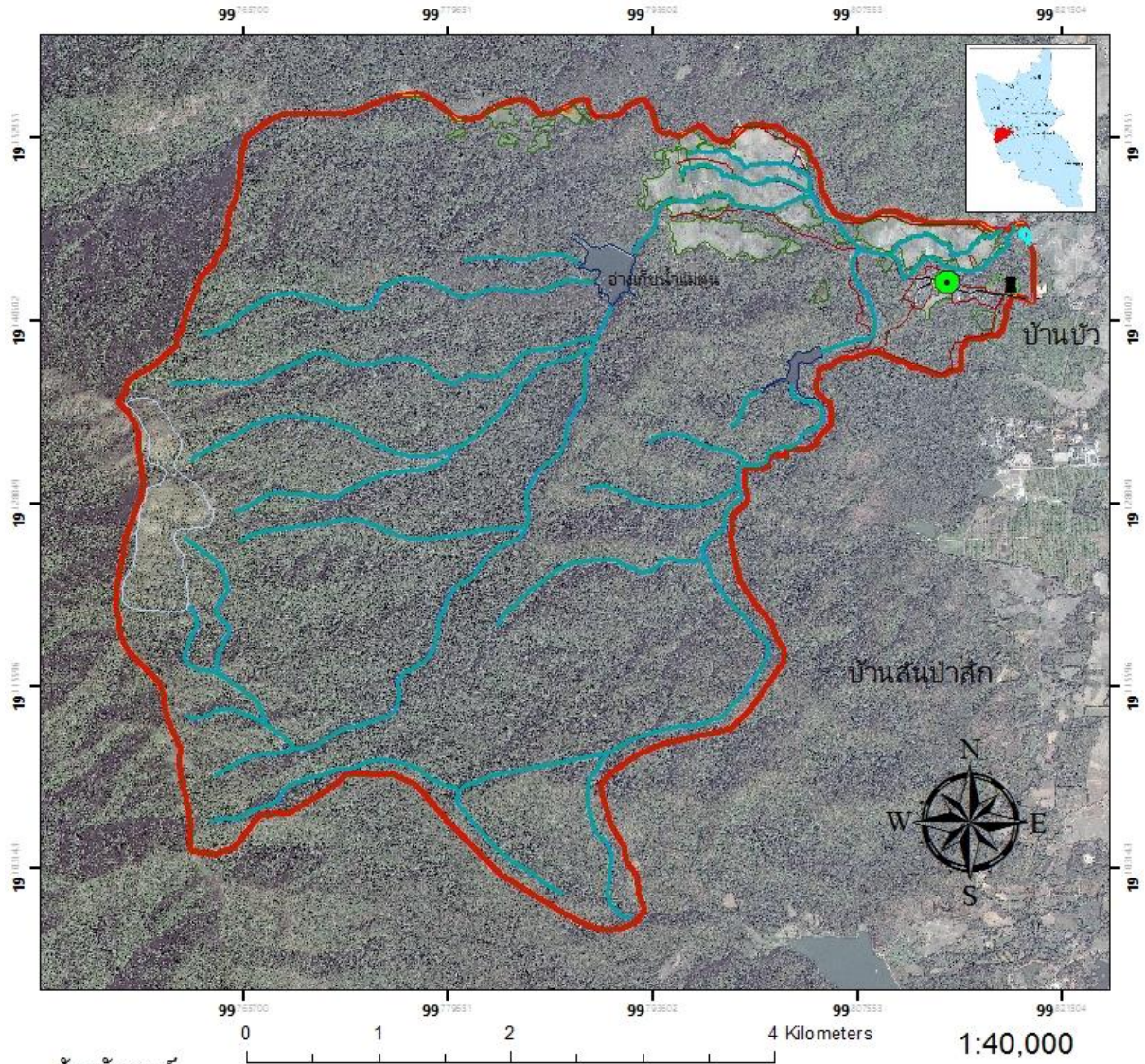
บ้านห้วยหม้อ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเมืองพะเยา สภาพภูมิประเทศมีลักษณะเป็นที่เนินเชิงเขาและที่ราบ มีความลาดเทจากคอยหลวงทางทิศตะวันตกลงสู่ทิศตะวันออก โดยมีต้นน้ำจากคอยหลวงไหลลงสู่อ่างเก็บน้ำแม่ต๋อนตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของชุมชน และอ่างเก็บน้ำห้วยม่วง (ห้วยแฮ้) ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของชุมชน พื้นที่เนินจะมีสภาพดินเป็นดินปนทรายและลูกรัง ส่วนที่ราบมีสภาพดินเป็นดินเหนียวเหมาะต่อการทำนาและการเพาะปลูก มีห้วยแม่ต๋อนและห้วยม่วงไหลผ่านพื้นที่เกษตรกรรมและที่อยู่อาศัย ลำน้ำสาขาทั้ง 2 สายไหลมาบรรจบกันก่อนไหลผ่านบ้านห้วยหม้อ สภาพส่วนใหญ่บริเวณที่เนินเชิงเขาเป็นพื้นที่ป่าไม้ ส่วนที่ราบที่อยู่ถัดลงมาเป็นที่เกษตรกรรม โดยมีทรัพยากรน้ำเพียงพอตลอดทั้งปี

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านห้วยหม้อ ทำการวิเคราะห์จากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียมไทยโชด (Thaichote) ของสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) ปี พ.ศ. 2558 และ ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม Google Earth ร่วมด้วยข้อมูลสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินจังหวัดพะเยาของกรมพัฒนาที่ดิน ปี พ.ศ. 2554 นำเข้าข้อมูลและวิเคราะห์ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) จากนั้นทำการตรวจสอบและปรับแก้ความถูกต้องของข้อมูลด้วยการลงสำรวจภาคสนามในพื้นที่ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2559 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2560

ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน สามารถแสดงดังภาพที่ 1 ภาพที่ 2 และ ตารางที่ 1
ต่อไปนี

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินหมู่บ้านห้วยหม้อ

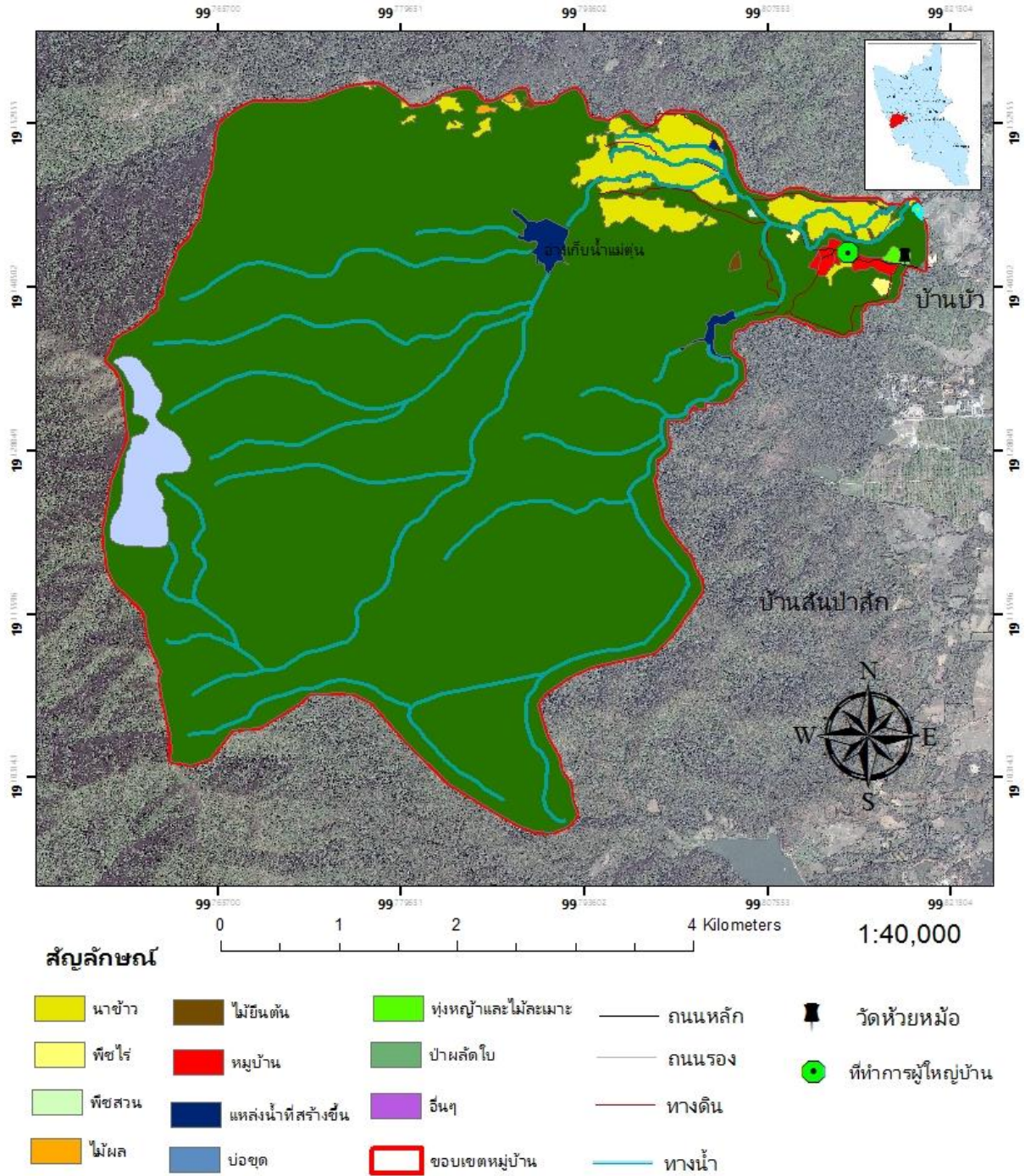

สัญลักษณ์

นาข้าว	ไม่มีดิน	ทุ่งหญ้าและไม้กระเมาะ	ถนนหลัก	วัดห้วยหม้อ
พืชไร่	หมู่บ้าน	ป่าผลัดใบ	ถนนรอง	ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน
พืชสวน	แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น	อื่นๆ	ทางดิน	
ไม้ผล	บ่อขุด	ขอบเขตหมู่บ้าน	ทางน้ำ	

ภาพที่ 1 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านห้วยหม้อ (แสดงแนวเขต)

แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินหมู่บ้านห้วยหม้อ

ภาพที่ 2 สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านห้วยหม้อ (แสดงพื้นที่)

ตารางที่ 1 พื้นที่สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินบ้านห้วยหม้อ

สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่ (ไร่)	ร้อยละ (%)	รายละเอียดที่สำคัญ
A1 (นาข้าว)	647	4.06	
A2 (พืชไร่)	15	0.09	ข้าวโพด
A3 (ไม้ยืนต้น)	12	0.07	สัก, ยางพารา
A4 (ไม้ผล)	8	0.51	ลำไย
A5 (พืชสวน)	2	0.01	
F2 (ป่าผลัดใบ)	14,335	92.07	
M1 (ทุ่งหญ้าและไม้ละเมาะ)	15	0.094	
M4 (อื่นๆ)	321	2.16	พื้นที่หินโผล่ (ยอดคอยหลวง)
U2 (หมู่บ้าน)	64	0.30	
W2 (แหล่งน้ำที่สร้างขึ้น)	99	0.63	
M3 (บ่อขุด)	1	0.006	
รวม	15,519	100	

จากภาพที่ 1 ภาพที่ 2 และ ตารางที่ 1 พบว่า บ้านห้วยหม้อมีสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นป่าไม้มากที่สุด คิดเป็นพื้นที่ 14,335 ไร่ หรือร้อยละ 92.07 เป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์อยู่ในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติคอยหลวง และเขตป่าสงวนป่าแม่ดำและป่าแม่นาเรือ รองลงมาเป็น นาข้าว คิดเป็นพื้นที่ 647 ไร่ หรือร้อยละ 4.06 ลำดับต่อมาคือ พื้นที่อื่นๆ ได้แก่ ยอดหินโผล่(ยอดคอยหลวง) คิดเป็นพื้นที่ 321 ไร่ หรือร้อยละ 2.16 และแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น คิดเป็นพื้นที่ 99 ไร่ หรือร้อยละ 0.63 ตามลำดับ ส่วนการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบอื่นๆ ซึ่งมีพื้นที่ไม่มากนักและมีขนาดพื้นที่ที่มากน้อยลดหลั่นกันไป ประกอบด้วย หมู่บ้าน พืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ทุ่งหญ้า ไม้ยืนต้น ได้แก่ สัก ยางพารา ไม้ผล ได้แก่ ลำไย และไม้สวน ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งที่ตั้งของการใช้ประโยชน์ที่ดินแต่ละประเภท พบว่า พื้นที่ป่าไม้ กระจายตัวปกคลุมเกือบทั้งหมดของพื้นที่หมู่บ้าน มีลักษณะเป็นป่าผลัดใบเป็นส่วนใหญ่

พื้นที่นาข้าว กระจายตัวอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้าน ตลอดสองฝั่งของลำห้วยแม่ต๋อนและห้วยม่วงที่ไหลลงมาจากคอยหลวง เป็นพื้นที่ราบลุ่มที่มีชั้นดินลึก อุดมสมบูรณ์ และมีลำน้ำไหลตลอดทั้งปีจากการที่มีอ่างเก็บน้ำแม่ต๋อนและอ่างเก็บน้ำห้วยม่วง (ห้วยเฮี้ย) อยู่บริเวณต้นน้ำทางทิศตะวันตกของชุมชน ทำหน้าที่เก็บกักน้ำและควบคุมปริมาณน้ำให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมต่อการทำนา

พื้นที่พืชไร่ซึ่งประกอบไปด้วย ข้าวโพดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนไม้ยืนต้น ประกอบไปด้วย สัก ยางพารา เป็นต้น และไม้ผล ได้แก่ ลำไย จะกระจายตัวอยู่ทางทิศเหนือของหมู่บ้านเช่นเดียวกัน

สำหรับพื้นที่ชุมชนจะกระจุกตัวอยู่ทางทิศตะวันออก ตั้งอยู่ติดกับ 2 หมู่บ้าน คือ บ้านสันป่าสัก และ บ้านบัว